

Imunologický ZPRAVODAJ

VYDÁVÁ ČESKÁ IMUNOLOGICKÁ SPOLEČNOST, Z. S.

WWW.CIS.MBU.CAS.CZ

Česká imunologická
společnost

Ročník XXXVII (XLXI)

Číslo 2, 2022

Imunologický zpravodaj vydává Česká imunologická společnost, z. s.
jako informační bulletin pro členy společnosti s finanční podporou Akademie věd ČR

Redakční rada: Jindřiška Emmerová
prof. RNDr. Blanka Říhová, DrSc.
prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc.
prof. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc.
MUDr. Luca Vannucci, Ph.D.

Grafická úprava a sazba: Bohuslav Šír

Adresa: Česká imunologická společnost, z. s.
Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4
cis@biomed.cas.cz

www.cis.mbu.cas.cz

Příspěvky do IZ přijímáme na adrese: cis@biomed.cas.cz

Příspěvky nebyly jazykově upraveny.

Imunologický zpravodaj je evidován u Ministerstva kultury ČR pod číslem MK ČR E 11167

ISSN 2533-6606

Obsah

Obsah.....	3
Zápis z jednání výboru.....	4
Zpráva o činnosti 2022.....	6
Ceny ČIS za r. 2021	9
CYI – Czech young immunologists.....	11
Symposium of Biology and Immunology of Reproduction – Liblice.....	15
Sjezd ČSAKI, kongres ČIS	16
MESIA 2022.....	17
IUIS Congress 2023.....	19
14th HPI Forum	20
30. Severočeská imunologická konference.....	21
Jubilanti.....	22
RNDr. Jiřina Bártová, CSc., nekrolog.....	25
Prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc., nekrolog.....	26

Zápis z jednání výboru České imunologické společnosti, z. s., 15. 12. 2022

Prezenční listina je součástí tohoto zápisu.

Schůze výboru se konala v kinosále FGÚ AV ČR, v. v. i., začala v 10:30. Za nepřítomného předsedu dr. Lucu Vannucciho (pracovní povinnosti v zahraničí) byli řízením pověřeni dr. Dominik Filipp, tajemník Společnosti, a dr. Miloslav Kverka, hospodář Společnosti.

1. Dr. Filipp omluvil předsedu Společnosti, dr. Vannucciho, přivítal všechny přítomné a zahájil jednání.
2. Dr. Filipp úvodu jednání vzpomenu nedávno zesnulou členku ČIS dr. Jiřinu Bártovou a v těchto dnech zesnulého prof. Jána Štefanoviče, bývalého předsedu SIS.
3. Dr. Filipp seznámil členy výboru se zprávou o činnosti ČIS, z. s., za rok 2022. Uvedl, že v tomto roce byly uskutečněny všechny plánované akce a ještě dvě akce, překládané z předchozích dvou let, kdy se nemohly konat.
Zpráva je přílohou tohoto zápisu.
4. K bodu 6.2. zprávy o činnosti – Imunologický zpravodaj a webové stránky:
S dr. Jiřinou Bártovou odešla také členka redakční rady Imunologického zpravodaje. Výbor nově navrhl do redakční rady zástupce CYI, dr. Viktora Černého a Mgr. Sabinu Vančíkovou. Po projednání a se souhlasem obou navržených byli do rady potvrzeni.
Projednávala se aktualizace webových stránek, zejména užší propojení s CYI a také využívání sociálních sítí právě mladými lidmi. Mgr. Miková navrhla, že založí a dále bude spravovat Twitter. Návrh byl členy výboru přijat. Členům ČIS budou zaslány pokyny, jak Twitter užívat. M. Kverka nabídl, že může poskytnout přihlašovací údaje ke vstupu na stránky k jejich editaci a ke sjednocení přihlašovacího formuláře do ČIS a CYI.
5. K bodu 12.1. zprávy o činnosti – Světový den imunologie 27. 4. 2023:
 - přednáška prof. Mantovaniho,
 - 50. výročí založení ČIS,
 - ocenění významných osobností imunologie,
 - Mixer – pořádá CYI
6. Dr. Černý a Mgr. Miková přednesli zprávu o činnosti CYI.
Skupina má nyní přihlášených celkem 39 členů, z toho 29 jsou členy ČIS. 3 členové CYI jsou pouze v „mailing listu“. Zvažuje se úprava registračního formuláře.
Pokladníkem pro CYI je Mgr. Jan Věcek, který bude úzce spolupracovat s hospodářem ČIS (v tuto chvíli dr. M. Kverka).
Skupina CYI se chce zasadit o podporu členů formou grantů, tzv. „travel grants“, včetně grantů EFIS a také získávat podporu od sponzorů.
Skupina má nyní 8 „řídících“ členů (core tým), jejich snahou je zvyšování členské základny s rozsahem po celé republice.
Jednalo se také o nutnosti kontaktní osoby CYI, která by byla schopna zajistit pořádání plánovaných aktivit. Například k aktivitám pořádaným na MBÚ je vhodné mít mezi organizátory zaměstnance MBÚ. Mohlo by se tak např. zajišťovat levné ubytování v ubytovně pro mimopražské při akcích pořádaných CYI.

7. Dr. M. Kverka, hospodář Společnosti, přednesl zprávu o hospodaření Společnosti v r. 2022. V roce 2022 proběhly dvě větší akce společnosti, FMI 2022 a zejména MESIA 2022, a proto příjmy i výdaje společnosti přesáhly 2,5 milionu Kč. Toto je ale neobvyklá situace, protože doposud se obrat společnosti držel vždy pod 500 tisíc Kč. V letošním roce se také podařilo hospodařit s mírným přebytkem, který by mohl být po započtení prosincových výdajů zhruba 130 tisíc Kč.

Dotace poskytnuté AV ČR pro rok 2022 na podporu činnosti ČIS byly všechny vyčerpané:

- Vydávání Imunologického zpravodaje a údržba webových stránek ČIS, z. s.;
- Workshop věnovaný subpopulacím buněk s imunoregulační funkcí ve zdraví a nemoci;
- Pořádání pravidelných odborných seminářů na regionální bázi pro klinické i teoretické pracovníky;
- ESID Jarní škola;
- XII. Workshop o vztahu mezi strukturou a biologickými vlastnostmi polymerních léčiv;
- Den imunologie – akce ke Světovému dnu imunologie;
- 14th Host Pathogen Interaction Forum 2022.

8. K bodu 11.5. zprávy o činnosti – Pořádání kurzu „Buněčně a molekulární základy imunologie“ pro mladé členy ČIS:

K nadcházejícímu ročníku je třeba vydat nová skripta, oslovena už byla nakladatelství Grada a Academia. Je však třeba zvážit náklady na vydání, a tak výbor také diskutoval o elektronické podobě skript, která umožní náklady snížit. Tím se sníží cena za kurz a zvolí ekologičtější řešení. Dr. M. Kverka projednal otázku skript s prof. H. Tlaskalovou, která s řešením souhlasí.

9. Výbor schválil zprávu o činnosti ČIS, z. s., a zprávu o hospodaření ČIS, z. s.

10. Dr. Filipp poděkoval členům výboru za účast a jednání ukončil.

Zapsala: *Jindřiška Emmerová*
sekretářka ČIS, z. s.
MUDr. Luca Vannucci, Ph.D.
předseda ČIS, z. s.

RNDr. Dominik Filipp, CSc.
tajemník ČIS, z. s.

Zpráva o činnosti České imunologické společnosti, z. s., 2022

AKCE ČIS V ROCE 2022:

V roce 2022 se Společnost už mohla vrátit ke své běžné činnosti a mohly proběhnout všechny plánované akce, stejně jako akce přeložené z předchozího období.

1. Světový Den imunologie 2022 sice připadl na pátek 29. 4., ale byl rozložen do několika dnů v rámci celé republiky. Akce se konaly v Plzni, Olomouci, Brně, v Praze ve dvou dnech. Zde vystoupila s přednáškou „Věda v časech (po) covidu“ předsedkyně AV ČR prof. Eva Zažímalová. Byla také připomenuta osobnost prof. Jaroslava Šterzla k desátému výročí jeho úmrtí a vzdána pocta prof. Emilovi Skamene, k jehož osmdesátinám byl natočen film, který byl při příležitosti Dne imunologie v Praze promítnut. Na programu byl v odpoledních hodinách také webinář IUIS.
2. Food, Microbiota and Immunity 2020, konference, součást Strategie AV ČR AV21: „Foods for the Future“ ve spolupráci s Českou imunologickou společností, Evropskou federací imunologických společností a nadací Homunkulus (dr. M. Kverka, prof. H. Tlaskalová-Hogenová), která se měla uskutečnit před dvěma lety, proběhla v plném rozsahu v červnu 2022. Tato malá mezinárodní konference byla pojata jako přátelské setkání odborníků pracujících v oboru mikrobiologie, imunologie, potravinovém výzkumu a podobných oborech.
3. XXVII. Symposium imunologie a biologie reprodukce s mezinárodní účastí se uskutečnilo 25.–27. 9. 2022 v Liblicích. Pořadatelé symposia byli tentokrát doc. RNDr. Kateřina Komrsková a Mgr. Ondřej Šanovec, oba z BIOCEVu. Konference se zúčastnili vědci, lékaři a odborníci z IVF center z Česka, Slovenska, Polska a Německa, celkem 35 účastníků. Bylo 11 prezentací posterových, 15 ústních a 3 plenární přednášky přednesené zahraničními hosty.
4. ČIS byla jako každý rok spoluorganizátorem letos už 30. Severočeské imunologické konference, která se konala 10.–11. 9. 2022 tradičně v Severočeském divadle v Ústí nad Labem, letos na téma: „Vakcinace v čase po pandemii“. Také v tomto roce byli garanty konference MUDr. Dalibor Jílek, CSc. a RNDr. Vlastimil Král, CSc.
5. XXXIX. Sjezd českých a slovenských alergologů a klinických imunologů a XVIII. kongres českých a slovenských imunologů konaný 5.–8. 10. 2022 v Praze, v O2 universum, mohl opět proběhnout živě, za předsednictví prof. MUDr. Jiřiny Bartůňkové, DrSc., s mottem: „Alergologie a imunologie – éra po covidu-19“.
6. Akce podpořené dotací AV ČR se v roce 2022 uskutečnily všechny v plném rozsahu:
 - 6.1. Workshop věnovaný subpopulacím buněk s imunoregulační funkcí ve zdraví a nemoci se konal 20.–21. 9. 2022. Na organizaci workshopu se velkou měrou podíleli mladí imunologové ze skupiny yČIS.
 - 6.2. V roce 2022 vydala ČIS zatím jedno číslo Imunologického zpravodaje, druhé číslo se připravuje k vydání. Imunologický zpravodaj vychází v elektronické podobě a členům je zasílán e-mailem. Webové stránky se průběžně aktualizují a doplňují novými informacemi.
 - 6.3. Konaly se odborné semináře pro klinické i teoretické pracovníky, na různých místech v republice; některé se uskutečnily živě, některé pak formou on-line přenosů.
 - 6.4. XII. Workshop o vztahu mezi strukturou a biologickými vlastnostmi polymerních léčiv se konal 14.–15. 11. v penzionu Harasov nedaleko Mělníka.

- 6.5. Jarní škola ESID proběhla 19.–21. 5. v Kutné Hoře podle plánu.
- 6.6. Program Dne imunologie probíhal na několika místech republiky v rozmezí 26.–29. 4. za účasti významných vědeckých osobností.
- 6.7. 14th Host Pathogen Interaction Forum 2020, které se po dvou odkladech mohlo uskutečnit 7.–10. 11. v plánovaném rozsahu v Kutné Hoře. Pořádala Univerzita obrany, Fakulta vojenského zdravotnictví.
7. Mladí imunologové organizovaní ve skupině CYI, která nyní čítá 32 členů, pokračovali úspěšně ve své činnosti. Aktivně se zapojili do oslav Dne imunologie s vlastním setkáním mladých pod názvem MIXER, dále pak organizací na Workshopu o T buňkách. V neposlední řadě se také aktivně účastnili XVIII. kongresu českých a slovenských imunologů a kongresu MESIA koncem listopadu v Praze, kde organizovali Den mladých imunologů, který se konal paralelně s hlavním programem. Aktivně se také zúčastnili 1. symposia yEFIS v Berlíně, kde čeští mladí vědci obsadili druhé místo v počtu přihlášených účastníků. V prosinci uspořádali předvánoční setkání s programem s názvem CYI Mikulášská, které mělo hojnou účast a velice příjemnou atmosféru na zakončení úspěšného roku.
8. MESIA 23.–26. 11. 2022, hotel Ambassador Praha:
Mezinárodní konference střeoevropských imunologických společností; účast šesti zemí a jedenácti společností.
Zúčastnilo se 164 účastníků, bylo uděleno 15 cen EFIS za abstrakty, dále byli oceněni mladí imunologové a byly oceněny také posterly.
9. Ceny České imunologické společnosti byly vyhlášeny při příležitosti valného shromáždění ČIS 15. 12. 2022.
- 9.1. ČIS udělila Cenu Jaroslava Šterzla pro mladé imunology do 35 let za články publikované v r. 2021. Posuzovala komise ve složení: prof. RNDr. Blanka Říhová, DrSc., prof. MUDr. Marie Černá, DrSc., RNDr., Ing. Daniel Sánchez, Ph.D.
První cena: Oksana Tsyklauri#, Veronika Niederlová#, Elizabeth Forsythe, Avishek Prasai, Ales Drobek, Petr Kasperek, Kathryn Sparks, Zdenek Trachtulec, Jan Prochazka, Radislav Sedlacek, Philip Beales, Martina Huranova, Ondrej Stepanek:
Bardet–Biedl syndrome ciliopathy is linked to altered hematopoiesis and dysregulated self-tolerance EMBO Reports (2021) e50785; doi:10.15252/embr.202050785
Druhá cena: Marcela Hortová-Kohoutková#, Marco de Zuani#, Petra Lázničková, Kamila Bendíčková, Ondřej Mrkva, Ivana Andrejčinová, Alexandra Mýtníková, Ondřej Polanský, Kamila Kočí, Veronika Tomášková, Vladimír Šrámek, Martin Helán a Jan Frič:
Polymorphonuclear cells show features of dysfunctional activation during fatal sepsis. Frontiers in Immunol. 12:741484; doi:10.3389/fimmu.2021.741484
Třetí cena: Dagmar Schierova, Radka Roubalova, Martin Kolar, Zuzana Stehlikova, Filip Rob, Zuzana Jackova, Stepan Coufal, Tomas Thon, Martin Mihula, Martin Modrak, Miloslav Kverka, Lukas Bajer, Klara Kostovcikova, Pavel Drasclich, Jana Hercogova, Michaela Novakova, Martin Vasatko, Milan Lukas, Helena Tlaskalova-Hogenova a Zuzana Jiraskova Zakostelska:
Fecal microbiom changes and specific anti-bacterial response in patients with IBD during anti-TNF therapy. Cells 2021, 10, 3188; doi: 10.3390/cells10113188
Poznámka: První a druhá publikace má vždy dva první autory
- 9.2. ČIS udělila Cenu Milana Pospíšila, Maria Campy a Franca Moscy za články z oblasti přirozené a protinádorové imunity a imunity v chirurgii publikované v r. 2021. Posuzovala komise ve složení: prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc., RNDr. Milada Šírová, Ph.D., doc. RNDr. Jiří Hrdý, Ph.D.
První cena: Ladislav Sivák, Vladimír Šubr, Jiřina Kovářová, Barbora Dvořáková, Milada Šírová, Blanka Říhová, Eva Randárová, Michal Kraus, Jakub Tomala, Martin Studenovský, Michaela Vondráčková,

Radislav Sedláček, Petr Makovický, Jitka Fučíková, Šárka Vošáhlíková, Radek Špíšek, Libor Kostka, Tomáš Etrych, Marek Kovář:

Polymer-ritonavir derivate nanomedicine with pH-sensitive activation possesses potent anti-tumor activity in vivo via inhibition of proteasome and STAT3 signaling

Journal of Controlled Release 332 (2021) 563–580 doi.org/10.1016/j.jconrel.2021.03.015

Druhá cena: Pavla Taborska, Zuzana Strizova, Dmitry Stakheev, Ludek Sojka, Jirina Bartunkova a Daniel Smrz:

CD4+ T Cells of Prostate Cancer Patients Have Decreased Immune Responses To Antigens Derived From SARS-CoV-2 Spike Glycoprotein Rechallenge.

Frontiers in Immunology 12:629102.; doi: 10.3389/fimmu.2021.629102.

10. Během roku došlo k několika změnám v členské základně ČIS. Společnost má v současnosti 334 členů.
Noví členové: celkem 63
Členství ukončeno: celkem 59 (odchod do důchodu, změna pracoviště, dlouhodobě nezaplacené příspěvky, ztráta kontaktu).
Mladí do 35 let: 117
Senioři nad 70 let: 34
42 % mužů, 58 % žen

PLÁN NA ROK 2023

11. Byly podány žádosti o dotace AV ČR pro r. 2023 na následující činnosti:
- 11.1. Jarní škola ESID Junior
 - 11.2. Workshop věnovaný subpopulacím buněk s imunoregulační funkcí ve zdraví a nemoci
 - 11.3. Vydávání Imunologického zpravodaje a údržba webových stránek ČIS
 - 11.4. XIII. Workshop o vztahu mezi strukturou a biologickými vlastnostmi polymerních léčiv
 - 11.5. Pořádání kurzu „Buněčné a molekulární základy imunologie“ pro mladé členy ČIS, z. s.
 - 11.6. Pořádání pravidelných odborných seminářů na regionální bázi pro klinické a teoretické pracovníky
 - 11.7. Den imunologie – akce ke Světovému dnu imunologie
12. Akce plánované na r. 2023
12. 1. Světový den imunologie, 27. 4. 2023 – přednáška prof. Alberta Mantovaniho
 12. 2. 18. IUIS kongres 2023, 27. 11. – 2. 12. 2023, Jižní Afrika, Kapské město
Registrace v lednu 2023.

Další aktivity v průběhu roku budou zaměřeny na oslavy výročí ČIS, zejména 30 let od jejího založení.

Ceny ČIS, z. s., za rok 2021 byly vyhlášené a předané 15. prosince 2022

O udělení jednotlivých Cen ČIS rozhodly odborné komise ustanovené výborem společnosti.

Cenu Jaroslava Šterzla pro mladé imunology do 35 let obdrželi:

1. cena:

Oksana Tsyklauri#, Veronika Niederlová#, Elizabeth Forsythe, Avishek Prasai, Ales Drobek, Petr Kasperek, Kathryn Sparks, Zdenek Trachtulec, Jan Prochazka, Radislav Sedlacek, Philip Beales, Martina Huranova, Ondrej Stepanek:

Bardet–Biedl syndrome ciliopathy is linked to altered hematopoiesis and dysregulated self-tolerance
EMBO Reports (2021) e50785; doi:10.15252/embr.202050785

2. cena:

Marcela Hortová-Kohoutková#, Marco de Zuani#, Petra Lázníčková, Kamila Bendíčková, Ondřej Mrkva, Ivana Andrejčinová, Alexandra Mýtníková, Ondřej Polanský, Kamila Kočí, Veronika Tomášková, Vladimír Šrámek, Martin Helán a Jan Frič:

Polymorphonuclear cells show features of dysfunctional activation during fatal sepsis.
Frontiers in Immunol. 12:741484; doi:10.3389/fimmu.2021.741484

3. cena:

Dagmar Schierova, Radka Roubalova, Martin Kolar, Zuzana Stehlikova, Filip Rob, Zuzana Jackova, Stepan Coufal, Tomas Thon, Martin Mihula, Martin Modrak, Miloslav Kverka, Lukas Bajer, Klara Kostovcikova, Pavel Drasclich, Jana Hercogova, Michaela Novakova, Martin Vasatko, Milan Lukas, Helena Tlaskalova-Hogenova a Zuzana Jiraskova Zakostelska:

Fecal microbiom changes and specific anti-bacterial response in patients with IBD during Anti-TNF therapy.
Cells 2021, 10, 3188; doi: 10.3390/cells10113188

Poznámka: První a druhá publikace má vždy dva první autory

Práce posuzovala komise ve složení: prof. RNDr. Blanka Říhová, DrSc., prof. MUDr. Marie Černá, DrSc., a RNDr., Ing. Daniel Sánchez, Ph.D.

**Finanční odměnu oceněným poskytli
Nadační fond Homunkulus.**

Oksana Tsyklauri a Veronika Niederlová

Marcela Hortová-Kohoutková s Miloslavem Kverkou

Cenu Milana Pospíšila, Maria Campy a Franca Moscy

za články z oblasti přirozené a protinádorové imunity a imunity v chirurgii obdrželi:

1. cena:

Ladislav Sivák, Vladimír Šubr, Jiřina Kovářová, Barbora Dvořáková, Milada Šírová, Blanka Říhová, Eva Randárová, Michal Kraus, Jakub Tomala, Martin Studenovský, Michaela Vondráčková, Radislav Sedláček, Petr Makovický, Jitka Fučíková, Šárka Vošahlíková, Radek Špíšek, Libor Kostka, Tomáš Etrych, Marek Kovář
Polymer-ritonavir derivate nanomedicine with pH-sensitive activation possesses potent anti-tumor activity in vivo via inhibition of proteasome and STAT3 signaling *Journal of Controlled Release* 332 (2021) 563–580 doi.org/10.1016/j.jconrel.2021.03.015

2. cena

Pavla Taborska, Zuzana Strizova, Dmitry Stakheev, Ludek Sojka, Jirina Bartunkova a Daniel Smrz:
CD4+ T Cells of Prostate Cancer Patients Have Decreased Immune Responses To Antigens Derived From SARS-CoV-2 Spike GlycoproteinRechallenge.
Frontiers in Immunology 12:629102.; doi: 10.3389/fimmu.2021.629102.

Práce posuzovala komise ve složení: RNDr. Milada Šírová, Ph.D., prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc., a doc. RNDr. Jiří Hrdý, Ph.D.

**Cena je sponzorovaná italskou nadací Fondazione Arpa, Pisa.
Čestným předsedou Nadace ARPA je Andrea Bocelli.**

Ceny předával za nepřítomného předsedu dr. D. Filipp, tajemník ČIS.

Czech Young Immunologists

V uplynulém pololetí byla skupina Czech Young Immunologists (CYI) velmi aktivní a podílela se na organizaci mnoha veřejných akcí. Na následujících stranách se dočtete o průběhu některých z nich. Všechny informace o našich organizovaných událostech zasíláme v měsíčních intervalech ve formě newsletteru. Chcete-li tyto zprávy od nás dostávat, napište nám na adresu cyimmunologists@gmail.com.

V roce 2023 plánujeme pokračovat s pravidelnými měsíčními online semináři na odborná i studijně či pracovní orientovaná témata. Kromě toho bychom rádi všechny předběžně pozvali na příští velkou akci CYI Mixer 2023. Bude se konat v rámci oslav Dne imunologie 2023 a výročí ČIS. Velice se těšíme, že se tam společně opět uvidíme!

Šťastný start do roku 2023 všem přeje tým organizátorů CYI

Iva Benešová, Viktor Černý, Petra Lázníčková, Eliška Miková, Veronika Niederlová, Barbora Šmídová, Sabína Vančíková a Jan Věcek.

WORKSHOP O T BUŇKÁCH

Ve dnech 20. – 21. 9. 2022 se v prostorách MBÚ AV ČR v areálu v Praze-Krči konal pod záštitou České imunologické společnosti tradiční Workshop o T buňkách (T cell workshop). Letošní ročník, tentokrát v anglickém jazyce, organizoval výbor (tzv. core team) Českých mladých imunologů (CYI) jako jednu ze svých hlavních akcí.

Program teoretického sympozia dne 20. 9. byl zahájen zvanou přednáškou dr. Jana Dobeše, po které následovaly odborné příspěvky, pokrývající spektrum témat sahající od molekulárních, buněčných a metabolických základů imunity přes protinádorový dozor a imunoterapii až po střevní mikrobiotu a její vliv na imunitní systém. Specifický důraz byl letos také kladen na metodicky zaměřené příspěvky, které vedle tradičního zaměření na průtokovou cytometrii obsáhlo také „light sheet“ fluorescenční mikroskopii a transkriptomickou analýzu. Po zakončení odborné části programu následovala společná večeře v Jídelně MBÚ, spojená s ochutnávkou vína a diskusí.

Praktický „hands-on“ workshop, který se konal dne 21. 9. rovněž v areálu AV ČR, pak umožnil účastníkům celé akce shlédnout praktickou demonstraci několika různých technik i moderních instrumentů (Imagestream, buněčný sorting, průtokový cytometr BD FACSymphony). Pro zájemce pak byla též možnost vyslechnout si teoretickou prezentaci o spektrální průtokové cytometrii a technologii pro analýzu in vitro kultivovaných buněk v reálném čase.

Po dvou letech omezení a složité epidemické situace byl letošní podzim nabitý rozličnými odbornými akcemi, kterými se imunologická komunita pozvolna vrací z převážně digitálního prostředí zpět k setkávání tváří v tvář. Proto snad není překvapivé, že vedle odborné kvality naší akce hojní účastníci vysoce hodnotili také právě příležitost pro setkávání s kolegy z oboru i se zástupci biotechnologických firem, a to jak při společné večeři, tak v rámci přestávek na kávu v průběhu celé akce.

Pevně věříme, že si letošní ročník T cell workshopu všichni užili a zachovají přízeň jak příštímu ročníku Workshopu, tak dalším akcím, které CYI budou organizovat.

Za CYI

Viktor Černý

EXPEDICE ČESKÝCH MLADÝCH IMUNOLOGŮ NA PRVNÍM yEFIS SYMPOZIU V BERLÍNĚ

První yEFIS Sympozium se konalo ve dnech 9.–11. 11. 2022 v Berlíně. Delegace CYI s 20 účastníky byla druhá největší a předčila tak mnohem větší evropské země. Výborně jsme reprezentovali imunologický výzkum prováděný v Česku – Eliška Miková (Leukocytární motilita, BIOCEV) získala cenu za nejlepší prezentaci posteru, Jiří Březina (Oddělení imunobiologie, ÚMG) byl vybrán k ústní prezentaci a Marie Kroutilová (Oddělení imunologie, ÚHKT) měla krátkou přednášku, tzv. „flash talk“. Na základě vědeckého přínosu jsme obdrželi 5 cestovních grantů EJI/EFIS. Mezi držiteli cestovního grantu byli Iva Benešová (Ústav imunologie 2. LF UK a FN Motol), Štěpán Coufal, Michal Kraus, Markéta Vavrečková (všichni Laboratoř buněčné a molekulární imunologie, MBÚ) a Jan Věcek (Ústav imunologie a mikrobiologie 1. LF UK a VFN). Imunologická nadace Homunkulus navíc finančně podpořila cestovní výdaje dvou členek výboru CYI Elišky Mikové a Veroniky Niederlové (Laboratoř adaptivní imunity, ÚMG) a umožnila jim tak účast na yEFIS Sympoziu.

Česká skupina byla koordinována a společně plánovala cestu a ubytování. Po středeční večeři české skupiny odstartoval program yEFIS Symposia městskou hrou. Vytvořili jsme mezinárodní skupiny a společně prozkoumali Berlín. Všechny skupiny se na konci hry sešly a došlo k prvním kontaktům. Následující dva dny byly plné úžasných ústních prezentací, krátkých přednášek, hlavních „keynote“ přednášek, diskusí, workshopů, posterů a networkingových večerů. Vedli jsme plodné diskuse a navázali kontakty s mnoha mladými evropskými výzkumníky. Byl to také první okamžik, kdy se yEFIS zástupci jednotlivých mladých společností osobně setkali (za CYI Iva Benešová a Veronika Niederlová), což usnadní budoucí online komunikaci a plánování společných aktivit napříč Evropou. Také jsme se lépe poznali a upevnili vztahy v komunitě mladých českých imunologů. Jsme velmi vděční našim školitelům a sponzorům, kteří nám umožnili vycestovat na tuto úžasnou konferenci, a už se těšíme na další společné aktivity v rámci yEFIS sítě.

Jménem CYI
Iva Benešová

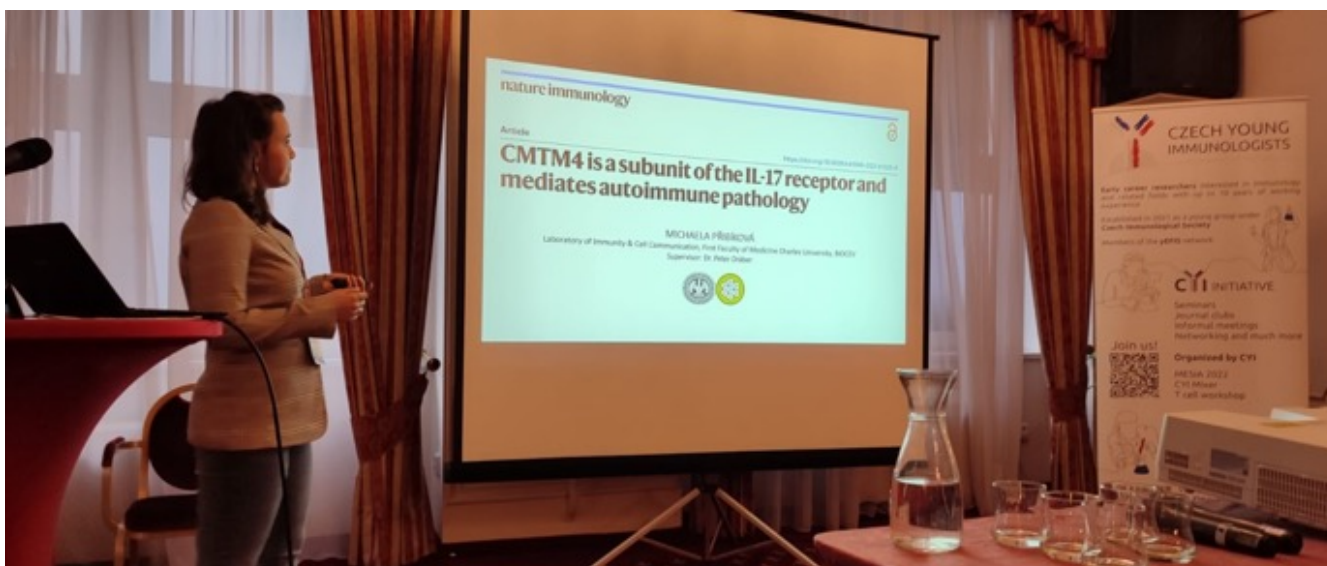

DEN MLADÝCH IMUNOLOGŮ NA KONFERENCI MESIA 2022

V letošním roce se v Praze uskutečnilo setkání střeoevropských společností imunologie a alergologie MESIA 2022. Členové CYI zorganizovali Den mladých imunologů – den plný networkingu, diskuzí a prezentací vybraných abstraktů. Během prvního sezení jsme se navzájem poznali, diskutovali o tom, jak funguje imunologický výzkum v různých zemích, a sdíleli tipy pro lepší rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. Během následujících tří sezení jsme se dozvěděli o aktuálním výzkumu našich mladých kolegů. Besedy pokračovaly během našeho společného oběda a také večer. Jsme velmi vděční za příležitost uspořádat Den mladých imunologů a doufáme, že zúčastněné země, které nemají své skupiny mladých imunologů, je brzy úspěšně založí.

Za CYI
Iva Benešová

27. Symposium of Biology and Immunology of Reproduction

25.–27. ZÁŘÍ 2022, ZÁMEK LIBLICE

Sympozium po dvacet pět let vedla doc. RNDr. Jana Pěkníková, CSc., a prof. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc. Od roku 2021 konferenci pořádá doc. dr. Kateřina Komrsková, Ph.D., vedoucí laboratoře reprodukční biologie Ústavu biotechnologie AV ČR, v. v. i.

Cílem až na výjimky každoroční konference je vytvořit platformu pro vědce, lékaře, imunology, andrology, gynekology a další vědecké pracovníky, zabývající se reprodukcí, asistovanou reprodukcí a tématy s reprodukcí souvisejícími. Je zde poskytováno fórum, na kterém se každý může podělit o své odborné a výzkumné výsledky v pracovní a přátelské atmosféře. Konference je otevřena vědeckým pracovníkům, jak těm zkušeným, tak i začínajícím, klinikům a studentům. Nabízí se možnost prezentace jednak ústní, jednak formou posterů. Úkolem konference je také šířit poznatky v oboru biologie a imunologie reprodukce.

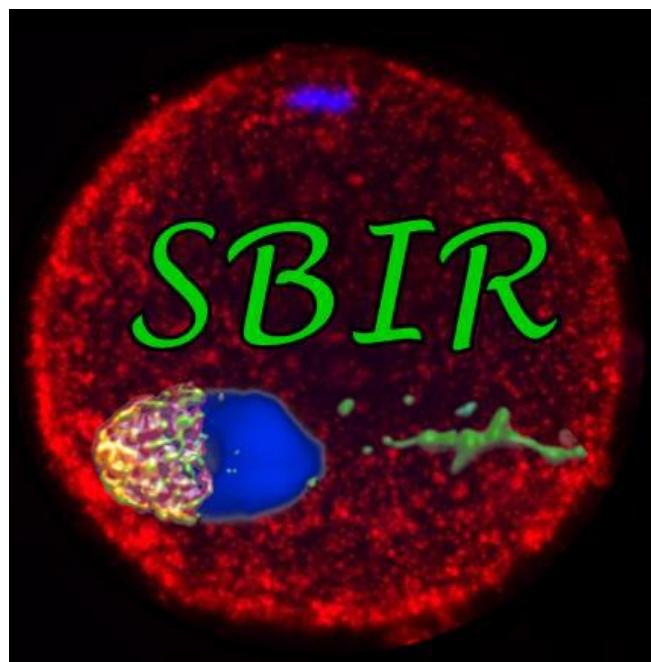
Konferenci v roce 2022 navštívilo 35 účastníků. Celkem bylo uvedeno 11 posterových prezentací, 15 ústních prezentací a 3 plenární přednášky přednesené zahraničními hosty:

Maciej Kurpisz: Covid 19, male immunity and vaccination influence reproductive success

Andreas Meinhardt: The immune system of the testis and epididymis – a (re)productive case?

Udo Market: Endometrial NK and plasma cells in infertile women with RPL, RIF and chronic endometritis

Konference se zúčastnili vědci, lékaři a odborníci z IVF center z Česka, Slovenska, Polska a Německa. V programu třídní konference měla své místo i hudba, která první a druhý den zpříjemnila účastníkům večer.

XXXIX. sjezd českých a slovenských alergologů a klinických imunologů a XVIII. kongres českých a slovenských imunologů, 5.–8. 10. 2022, Praha

Sjezd a kongres nikdo nemohl zhodnotit lépe než ta nejpovolanější: prezidentka sjezdu prof. Jiřina Bartůňková (na snímku). Zde jsou její slova:

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
naše společné setkání v rámci XXXIX. sjezdu českých a slovenských alergologů a klinických imunologů a XVIII. kongresu českých a slovenských imunologů je za námi. Podle vlastního pocitu i podle mnoha ohlasů můžeme být myslím s jeho průběhem více než spokojeni. Za hladký průběh sjezdu je třeba poděkovat organizačnímu výboru, pořádající agentuře Solen, pracovníkům O2 universum i všem účastníkům, ať již aktivním nebo pasivním. A především partnerům akce, bez jejichž finanční pomoci bychom se neobešli.

Malá rekapitulace v číslech: sjezdu se zúčastnilo 1014 účastníků, z toho 175 aktivních, zaznělo 6 přednášek plenárních a dalších 153 v rámci 30 workshopů a 27 ve firemních sympoziích. Bylo vystaveno 79 posterů. Své produkty představilo 43 farmaceutických společností, výrobců laboratorních přístrojů a diagnostik, potravinových doplňků a dalších produktů souvisejících s oborem alergologie a imunologie.

V rámci soutěže o nejlepší postery v 5 kategoriích byla oceněna tato sdělení:

Téma Autoimunita:

D. Rubanová (BFÚ AV ČR, Brno): Dexamethasone based polymer therapeutics for treatment of rheumatoid arthritis

Téma Nádorová a transplantační imunologie:

O. Vymazal (ICRC FNUSA, Brno): Úloha CNNFAT signální dráhy v lidských neutrofilech

Téma Alergologie:

M. Liška (Ústav imunologie a alergologie, FN Plzeň): Chybí nám možnost vyšetření specifických IgE proti alergenovým komponentám čočky a příbuzných luštěnin?

Téma Imunodeficience a antiinfekční imunita:

M. Hortová Kohoutková (ICRC FNUSA, Brno): CaNNFAT kontroluje metabolické reprogramování lidských monocytů a přispívá k imunoparalýze během sepse

Téma Veterinární a obecná imunologie:

M. Chorvátová (MU Brno): Regulation of T cell response with selective casein kinase 1 family inhibitors

Nutno ale říci, že komise měly těžký úkol vybrat jen jeden poster jako nejlepší, protože úroveň sdělení byla velmi vyrovnaná. Takže poděkování patří samozřejmě všem zúčastněným. Ještě jednou vřelě díky všem a budeme se těšit na další setkání, příští rok v Tatrách a v r. 2024 v Hradci Králové.

Sborník ke stažení zde:

<https://www.tigis.cz/casopisy/pro-lekare/alergie22/item/1455-alergie-supplementum-1-2022>

MESIA 2022

5th MEETING OF MIDDLE EUROPE SOCIETIES OF IMMUNOLOGY AND ALLERGOLOGY 23.–27. 11. 2023, HOTEL AMBASSADOR, PRAHA

Organizátorem setkání byla Česká imunologická společnost, z. s., spolu s Českou společností alergologie a klinické imunologie.

Do Prahy přijeli delegáti zastupující imunologické a alergologické společnosti z Česka, Slovenska, Chorvatska, Rakouska, Maďarska a Slovinska, zemí, které spojuje nejen imunologie, ale i historie.

Opět po třech letech se setkali zástupci jedenácti společností (Česká imunologická společnost, Česká společnost alergologie a klinické imunologie, Slovenská imunologická společnost, Slovenská společnost alergologie a klinické imunologie, Rakouská společnost alergologie a imunologie, Chorvatská imunologická společnost, Chorvatská alergologická a klinická imunologická společnost, Maďarská imunologická společnost, Maďarská alergologická a klinická imunologická společnost, Slovinská imunologická společnost, Slovinská alergologická a klinická imunologická společnost) k jednání a samozřejmě také ke své prezentaci.

Přijela také řada odborníků – imunologů a alergologů, aby prezentovali výsledky své práce za uplynulé období a vyměňovali si cenné zkušenosti. Celkem bylo přítomno přes 160 účastníků.

Konferenci zahájil její prezident, MUDr. Luca Vannucci, Ph.D., předseda České imunologické společnosti, z. s., a pak předal slovo pozvanému hostu, prof. Bojanu Poličovi, zvolenému prezidentovi EFIS. Následovala zahajovací přednáška prof. Paula Lehmana z USA a první odpoledne bylo vpoledne zakončeno malým koncertem Dvořákova smyčcového kvarteta a společnou večeří.

Další den už se rozeběhly prezentace řečníků jednotlivých zúčastněných zemí. Program byl sestaven tak, že každá země měla v programu svůj půlden.

Jeden celý den byl vyhrazen setkání mladých imunologů, pro které program zorganizovala skupina mladých českých imunologů CYI (Czech Young Immunologists). Tato část programu byla v několikaleté historii MESIA zařazena poprvé a lze říci, že se setkala s úspěchem.

Mladým imunologům do 35 let Evropská imunologická federace (EFIS) spolu s časopisem European Journal of Immunology (EJI) poskytla patnáct grantů pro účast na konferenci.

V rámci konference byly také hodnoceny a oceňovány abstrakty, prezentace a postery.

NEJLEPŠÍ ABSTRAKTY:

1. cena

Recombinant cytomegaloviruses expressing NKG2D ligands as candidates for T-cell based vaccines and vaccine vectors; Maja Čokarić Brdovčak a kol. (Chorvatsko)

2. cena

Functional characterization of unconventional naïve CD8+ 4-1BB+ T cells using a novel inducible monoclonal TCR mouse model; Veronika Niederlová a kol. (Česká republika)

3. cena

3D cell models and their use in the study of immunological changes associated with human colorectal carcinoma; Pavol Lukáč a kol. (Česká republika)

NEJLEPŠÍ POSTERY:

1. cena

Changes in the immune system during cold acclimatization.; D. Vašek a kol. (Česká republika)

2. cena

Immune response to gut fungal microbiota in inflammatory bowel disease. Natalie Galanova a kol. (Česká republika)

3. cena

Long-term Covid-19 antibody dynamics in fully vaccinated individuals; Urška Bidovec-Stojković a kol. (Slovinsko)

NEJLEPŠÍ PREZENTACE MLADÝCH IMUNOLOGŮ:

1. cena

Judit Danis – Evaluation of the role of free nucleic acids in IL-23 production of human keratinocytes and their connections to psoriasis pathogenesis (Maďarská imunologická společnost)

2. cena

Zsolt Cimmerer – The epigenetic state of IL-4-polarized macrophages enables activated NFkB-p65 cis-trome expansion and extended synergistic responses to LPS/TLR ligands resulting in hyperinflammatory gene expression (Maďarská imunologická společnost)

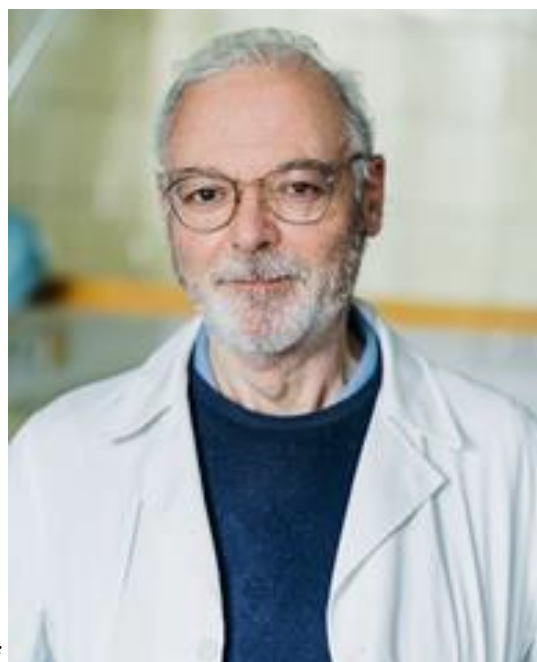
3. cena

Michaela Přibíková – CMTM4 is a subunit of the IL-17 receptor and mediates autoimmune pathology (Česká imunologická společnost)

Odměny pro první a druhou cenu za nejlepší abstrakt poskytla společnost Exbio ve formě protilátek. Nejlepší první a druhý poster, stejně jako první a druhá nejlepší prezentace mladých imunologů byly odměněny finanční částkou od EFIS. Třetí ceny – láhve vína, opět poskytla společnost Exbio.

Akci finančně podpořilo 18 sponzorů včetně několika zahraničních.

Na organizaci spolupracovala agentura One event.

*MUDr. Luca Vannucci, Ph.D.,
předseda České imunologické společnosti*

18th International Congress of Immunology

27 Nov-2 Dec 2023 | Cape Town, South Africa

KONGRES IUIS 2023, KAPSKÉ MĚSTO, 27. 11. AŽ 2. 12. 2023

je největší a nejdůležitější konferencí v oblasti imunologie.

Do Kapského Města v Jižní Africe zamíří na pět tisíc imunologů z univerzit, zdravotnických zařízení, nezávislých vědeckých organizací a průmyslu. Kongres bude významnou událostí nejen pro Afriku, ale také pro společenství imunologů jako takové. Bude to vůbec poprvé, kdy se v Africe uskuteční takové velké setkání a také první setkání po omezeních způsobených pandemií COVID-19. Hostitelem je IUIS, Federace afrických imunologických společností a Jihoafrická imunologická společnost. Tématem kongresu je „Turning Discoveries into Treatments“, a toto téma snad nalezne spojitost mezi lidským zdravím a základní imunologií – v Jižní Africe, Africe a na celém světě.

Přes 5 000 účastníků ze 70 zemí se může těšit na mimořádně zajímavý program, v němž mimo jiné budou přednášet také dva nositelé Nobelových cen: Emmanuelle Charpentier (za chemii, 2020) a James P. Allison (za lékařství, 2018).

Dále vystoupí celá řada dalších osobností světové imunologie.

Program zahrnuje celkem 150 přednášek, symposií a odborných setkání. Počítá se se 4 000 abstrakty, 500 ústními prezentacemi a 2 300 postery.

Základní témata:

- ADAPTIVE IMMUNOLOGY
- INNATE IMMUNOLOGY
- IMMUNOLOGY and DISEASES
- INTERVENTIONS

IUIS – International Union of Immunological Societies je střešovou organizací národních imunologických společností napříč světem, jejichž vize je „Imunologie bez hranic“. V současnosti čítá 88 společností a počet členů se pohybuje kolem 60 000.

Posláním IUIS je propagovat imunologii, podporovat spolupráci ve všech jejích oblastech, sjednocovat komunitu imunologů, vytvářet celosvětovou síť odborných znalostí a řada dalších činností.

14th Host-Pathogen Interaction Forum 2022: multidisciplinární vize vzájemné interakce hostitel-patogen

Klára Kubelková

*Fakulta vojenského zdravotnictví, Univerzita Obrany, Hradec Králové, Česká republika
e-mail: klara.kubelkova@unob.cz, tel.: +420 973 255 193.*

ÚVOD

V Kutné Hoře se ve dnech 7.–10. listopadu 2022 konalo 14th Host-Pathogen Interaction Forum 2022. Fórum tradičně pořádala Fakulta vojenského zdravotnictví Hradec Králové ve spolupráci s Českou imunologickou společností v Praze, Česká republika. Toto již 14. Fórum bylo podpořeno z grantu MV VJ01030003 získaného od Ministerstva vnitra ČR. Navzdory současnému pandemickému kontextu byla organizace tohoto setkání výzvou, která byla přijata s velkým nadšením, protože předpokládaná dynamika místních epidemiologických omezení umožnila uspořádání Fóra v podobě živého setkání.

Místa konání našich fór jsou vybírána s ohledem na historicky významné oblasti České republiky. Historie těchto setkání začala v hotelu Aurum ve Zlatých horách v dubnu 2001, kdy se sešlo přibližně 20 kolegů z různých oborů imunologie a infekční biologie, aby diskutovali o základních otázkách vzájemné interakce mezi hostiteli a mikroby. Témata prvního setkání se týkala především interakcí intracelulárních bakterií s eukaryotními hostitelskými buňkami, včetně takových vztahů jako parazitismus, mutualismus, syntrofie a endosymbióza. Významnými tématy byly např. diskuse o původu eukaryotických buněk jako výsledku endosymbiózy. Fóra se postupem času přejmenovala na Fóra interakce hostitel-patogen a konala se např. ve Valticích, Hradci Králové, Velkých Karlovicích, Třeboni, Mikulově, Broumově nebo Slavonicích.

14th Host-Pathogen Interaction Forum 2022 se konalo v krásném a vzrušujícím městě Kutná Hora ve středočeském kraji v České republice. Kutná Hora je jedno z nejkrásnějších a historicky nejvýznamnějších českých měst. Návštěvníci z České republiky i ze zahraničí se sem sjíždějí především proto, aby viděli několik skvělých památek – katedrálu sv. Barbory v srdci města a kostnici na předměstí Sedlec. Mnoho památek je spojeno se středověkou těžbou stříbra. Centrum města, které je samo o sobě památkou UNESCO, je velmi malebné, se zachovalou sítí dlážděných středověkých uliček a náměstíček, různými malebnými obchody, kavárnami a hospůdkami.

VĚDECKÉ SETKÁNÍ S MEZINÁRODNÍM UZNÁNÍM

Stejně jako u předchozích konferencí jsme kladli důraz na to, abychom posluchačům poskytli řadu témat z tradiční hlavní oblasti interakce hostitel-patogen a rozšířili jsme ji o další aspekty analýzy biologického materiálu. Obecným základním předpokladem imunity proti mikrobům je, že reakce jsou založeny na mechanismech rozpoznávání a neméně důležité sebediskriminaci. Je také nepochybné, že interakce mikrobů s hostitelskými buňkami jsou určeny buněčným subtypem, se kterým mikrob interaguje a také funkčním profilem exprimovaných receptorů na rozhraní mikrob-hostitelská buňka.

Letošní Fórum bylo zaměřeno na tradiční i zcela nová témata interakcí hostitel-patogen a jejich důsledky pro hostitele i mikroorganismy, zejména na demonstraci buněčné a systémové odpovědi hostitelů v průběhu hostitel-interakcí patogenů, na problematiku tvorby biofilmu, produkci bakteriálních vezikul vnější membrány a jejich roli ve virulenci a na patogenezi, faktorech virulence a genové regulaci, jakož i na nejnovější poznatky získané z -omics technologií.

Stěžejní přednášku „Potentials of antibody ligands with T cell receptor specificity for the immunotherapy of intracellular infections“, přednesl člen Učené společnosti ČR prof. Juraj Ivanyi (Centre for

Host-Microbiome Interactions, Guy's Campus of Kings College London, UK)). Za zmínku jistě také stojí, že prof. Ivanyi letos oslavil významné životní jubileum a pořadatelé Fóra mu tímto přejí vše nejlepší, hodně zdraví, pohody a umu do dalších let.

Program Fóra byl také rozšířen na mikrobiotu s nedávnými pokroky a perspektivami, problémy s porozuměním mezi mikrobiotou a hostitelem a signalizací mikrobiomů, dále mikroby indukovanou karcinogenezí a tématem SARS-CoV-2 patogeneze, imunitních reakcí spolu s COVID-19 klinickým dopadem, prevencí a léčbou.

BUDOUCÍ PERSPEKTIVY

Účast na tomto Fóru čítala přibližně 70 účastníků ze šesti zemí včetně USA a bohatá diskuse, která proběhla, potvrzuje vhodnost, kompetentnost a důvěryhodnost fóra. Atraktivní vědecký program s vynikajícími řečníky byl skvělou příležitostí pro širokou výměnu znalostí a nápadů v rámci naší mezinárodní komunity, která se zajímá o všechny epidemiologické, preventivní a terapeutické aspekty interakcí hostitelských patogenů. Jedním z témat příštího Fóra se jako slibná oblast jeví analýza vzájemných interakcí mezi organelami hostitelské buňky, které jsou bakteriálního původu, a mikroby.

Již nyní se těšíme na další vědecké offline setkání na 15th Host-Pathogen Interaction Forum v roce 2024.

30. Severočeská imunologická konference: „VAKCINACE v čase po pandemii“

9.–10. září 2022, Ústí nad Labem

Jubilejní 30. ročník Severočeské imunologické konference proběhl v září 2022 tradičně v prostorách Severočeského divadla v Ústí nad Labem.

Také tradičně byli organizátory již renomovaní RNDr. Vlastimil Král, CSc., a MUDr. Dalibor Jílek, CSc., z Centra imunologie a mikrobiologie Zdravotního ústavu v Ústí nad Labem.

Organizátoři se rozhodli pro téma, které bylo v minulosti úspěšné už čtyřikrát – problematika aktivní imunizace.

Úvodní přednášky „Křeslo pro hosta“, zahájily dvoudenní konferenci. Poté následovaly jednotlivé bloky:

Blok 1: Vakcinace v čase po pandemii

Blok 2: Varia

Blok 3: Vakcinace ve speciálních situacích

Součástí konference byla také doprovodná výstava, na které se prezentovalo 28 zdravotnických firem.

Životní jubileum RNDr. Vlastimila Krále, CSc.

Letos v létě oslavil významné životní jubileum RNDr. Vlastimil Král, CSc.

Vlastimil Král se narodil 10. července 1952 v Praze-Břevnově. Velkou část dětství a středoškolská léta prožil v Roudnici nad Labem. V dalším studiu pokračoval na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy Praha, kde v roce 1975 promoval v oboru všeobecná biologie.

Po absolvování základní vojenské služby (katedra Radiobiologie VLVDÚ JEP v Hradci Králové), začal pracovní kariéru jako pracovník výzkumu v Biovetě Terezín v roce 1975. Začátkem roku 1977 nastupuje na KHS v Ústí nad Labem, kde se pod vedením dr. Josefa Richtera významně podílí na rozvoji imunologického pracoviště. V roce 1982 skládá rigorózní zkoušku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy Praha. Práce na oddělení imunologie se stala hlavní prioritou jeho činnosti, stejně jako další vzdělávání v oboru. V letech 1984–1990 v Ústavu molekulární genetiky ČSAV obhájí disertační práci a v roce 1991 získává titul CSc. Za připomenutí stojí i tři složené atestace: z oboru mikrobiologie, imunologie a lékařské biochemie. V roce 2002 dochází k restrukturalizaci Hygienické služby v České republice a pracoviště imunologie a mikrobiologie se stávají součástí nově vzniklého Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem, kde je v roce 2005 jmenován vedoucím Centra imunologie a mikrobiologie a tuto funkci zastává dosud. V dalších letech se stává součástí vedení Zdravotního ústavu. Hlavní snahou Vlastimila Krále však bylo a je nejen budování vysoce specializovaného pracoviště s celostátní působností, ale není mu lhostejná ani úloha a poslání Zdravotních ústavů v ČR.

Vědecká a pracovní kariéra Vlastimila Krále je velmi bohatá, nesmíme zapomenout na jeho pedagogické působení, kde dokáže využít své bohaté odborné zkušenosti. V letech 1992–1994 přednáší jako externí učitel na UJEP Ústí nad Labem, na Fakultě životního prostředí, kde je také v letech 1994–1995 aktivním členem Vědecké rady. Od roku 1995 do současnosti je členem subkatedry alergologie a klinické imunologie v Praze, kde vyučuje. Jako učitel se Vlastimil Král věnuje i budoucím zdravotníkům na SZŠ a VOŠ Ústí nad Labem a to již od roku 2005. Je členem zkušební atestační komise IPVZ Praha a v letech 1991–2008 působil i jako člen atestační komise NCO NZO Brno. V letech 1999–2020 byl členem odborné rady doktorského studijního programu na LF up v Olomouci.

V roce 1990 se Vlastimil Král stává členem výboru ČSAKI a v roce 1996 je zvolen předsedou sekce laboratorní imunologie ČSAKI (SLI). Od roku 1991 je členem výboru ČIS, kde v letech 2000–2003 vykonává funkci místopředsedy společnosti. Je čestným členem i v řadě dalších společností – od roku 1998 člen Evropské společnosti pro imunodeficity (ESID), člen Československé biologické společnosti, člen České společnosti analytické cytologie, člen Slovenskej lekárskej spoločnosti, člen Evropské akademie alergie a klinické imunologie (EAACI) a dalších. Vlastimil Král působí i jako externí spolupracovník Českého institutu pro akreditace (ČIA o.p.s., Praha), dlouhá léta působil i jako odborný posuzovatel pro oblast klinických laboratoří v oboru alergologie a klinická imunologie.

V roce 2019 byl vyznamenán nejvyšším oceněním ČIS Granátovým imunoglobulinem, jako výraz poděkování za přínos v oboru imunologie, jeho rozsáhlá publikační činnost v ČR i v zahraničí pak byla roku 1996 oceněna Cenou dr. Josefa Lišky, v roce 2012 získal i Cenu Vladimíra Zavázala.

Ve vyjmenování všech zásluh, úspěchů, publikací atd. by bylo možné zcela jistě pokračovat. Vlastimil Král je neúnavným bojovníkem za značku „ústecké imunologie“, která především díky jeho osobnosti, charakteru, oddanosti a odhodlání dokázala překonat mnohá těžká období.

Vedle všech svých odborných aktivit si našel čas i na zapojení se do veřejného života na komunální úrovni v obci Chlumeč, kde již dlouhá léta žije. Vlastimil Král je renesančním člověkem, skvělým lyžařem, výborným společníkem, který umí potěšit nejen hrou na kytaru.

Milý Vlastíku, přejeme Ti do dalších let hodně zdraví, elánu, pracovních úspěchů, životní pohody, ale také radosti z Tvých krásných vnoučat, hodně štěstí a dobré přátele.

Za spolupracovnice Lucie Rajnohovou, Pohořská a Dalibor Jílek

Jubileum prof. RNDr. Blanky Říhové, DrSc.

Životní krédo: „Život je třeba prožít a ne pozorovat“

Je nám ctí, že můžeme blahopřát k významnému životnímu jubileu tak mimořádné ženě, jakou je prof. Blanka Říhová, která svůj život zasvětila vědě, zvládla rodinu a je uznávanou osobností imunologie u nás i v zahraničí.

Prof. Říhová vystudovala Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy a po jejím ukončení v r. 1964 nastoupila do Mikrobiologického ústavu ČSAV (dnes AV ČR) na oddělení imunologie, kde působí dodnes. Po prvních dvou letech získala titul RNDr., v r. 1969 obhájením dizertační práce, za kterou jí byla udělena cena Mikrobiologického ústavu za nejlepší práci, titul CSc. V r. 1993 obhájila doktorskou dizertační práci a získala titul DrSc. a na 2. LF UK se habilitovala a obdržela titul docent. V roce 2001 byla jmenována profesorkou imunologie Univerzity Karlovy.

V průběhu své vědecké kariéry zastávala v MBÚ několik funkcí – od vedoucí vědecké pracovnice až po ředitelku.

Její vědecký záběr je skutečně pozoruhodný: kromě imunologie se zabývá také oblastí toxikologie, genetiky, experimentální onkologie a lékařské biochemie. Spolupracovala mimo jiné na projektech zaměřených na oblast směřovaných polymerních léčiv.

Kromě své vědecké činnosti zastávala mnoho důležitých funkcí – předsedkyně Vědecké rady MBÚ AV ČR, předsedkyně Učené společnosti České republiky (2018–2020), členka Akademické rady AV ČR, Vědecké rady AV ČR a také členka několika dalších vědeckých rad. V roce 2003 se stala volenou členkou Evropské akademie věd. Dlouhou řadu let byla prof. Říhová ve vedení České imunologické společnosti, nejdříve jako členka výboru, později pak jako její předsedkyně a v období 2018–2021 jako past president.

Prof. Říhová výsledky své vědecké práce a zkušenosti předávala dál v přednáškách na vysokých školách, a to na 1. a 2. LF UK, PřF UK a mnoho studentů a doktorandů jako školitelka dovedla k obhajobě. Nepřednášela však jen na školách tuzemských, ale také v zahraničí: jako mimořádná profesorka Department of Pharmaceutics and Pharmaceutical Chemistry, University of Utah, Salt Lake City, jako hostující profesorka Université Paris-Nord, Centre Scientifique et polytechnique Villetaneuse, Paris, France. K přednáškám byla zvána také na větší či menší imunologické konference a kongresy.

Za svůj profesní život napsala mnoho vědeckých publikací a článků, které byly publikovány a citovány v celém vědeckém světě. Podílela se také na sedmi patentech. Je autorkou či spoluautorkou několika knih – vědeckých i populárně-vědeckých. Poslední z nich „Jak se dělá imunita“ vyšla v roce 2021.

Prof. Říhová je také populární vědkyní, která neodmítá pozvání do médií, ba právě naopak, a se šarmem sobě vlastním ráda široké veřejnosti přístupnou formou vypráví o vědě jako takové, ale s moderátory rozhlasovými i televizními vede rozhovory i na odbornější témata. Zde je třeba připomenout několik rozhovorů v kritickém covidovém období, kdy se na prof. Říhovou a na její názor na covid a leccos, co s ním souviselo i nesouviselo, média obracela. Prof. Říhovou byla možné vidět i v několika televizních pořadech, nejen vědeckých či populárně-vědeckých, ale i zábavných: Hyde Park, Krásný ztráty, Vzkaz Blanky Říhové, Barvy života aj. Česká televize natočila v r. 2017 s prof. Říhovou jeden díl třetí řady cyklu GEN (Galerie elity národa).

Za celoživotní vědeckou práci se prof. Blance Říhové dostalo mnoha ocenění doma i v zahraničí: ocenění České společnosti alergologie a klinické imunologie za přínos k rozvoji oboru alergologie a klinická imunologie, Medaile za zásluhy PŘF UK a 1. LF UK, Medaile Učené společnosti, Česká hlava, Stříbrná pamětní medaile Senátu Parlamentu České republiky, Granátový imunoglobulin, nejvyšší ocenění České imunologické společnosti za přínos imunologii, přední umístění v soutěži Hospodářských novin TOP ženy veřejné správy a také platinový Řád Vavřínu Hospodářské komory České republiky. K výčtu tuzemských ocenění je třeba přidat ještě zahraniční: Distinguished Leadership Award, Medaile Lékařské fakulty Chiang Mai University, Thajsko, Prof. Dr. Wolf A. Kafka Verdienstmedaille za výsledky v imunoterapii. Za celoživotní přínos české i světové imunologii byla prof. Blanka Říhová vyznamenána čestnou medailí AV ČR „De scientia et humanitate optime meritis“. Nutno dodat, že výčet není úplný.

Medailonek věnovaný Blance Říhové nemůže být jen přehled suchých údajů a dat. Takže dodejme, že milá, přátelská Blanka Říhová tráví svůj volný čas v zelené oáze u malého domečku s krásnou vyhlídkou do kraje nedaleko Lesního divadla v Řevnicích. Právě k tomuto divadlu a k divadlu vůbec ji váže pouto už od dětství.

Zahrada kolem domku někdy ožívá hlásky čtyř vnoučat a někdy zas jsou slyšet rozhovory a debaty přátel a známých, kteří Blanku rádi navštěvují. Každý je zde vítán.

Prof. Blance Říhové přejeme do dalších let hodně zdraví, elánu a pohody.

Předseda a Česká imunologická společnost

Petr Šíma osmdesátník

V závěru roku 2022 oslavil RNDr. Petr Šíma, CSc., kulaté životní jubileum.

Dr. Šíma vystudoval biologii na Přírodovědecké fakultě UK a nastoupil do Mikrobiologického ústavu ČSAV, nyní AV ČR, kde pracoval celý svůj profesní život. Zabýval se diferenciací imunokompetentních buněk, ovlivněním imunity výživou a evolucí imunity. Mimoto působil v Boce Kotorské v Jugoslávii v Institutu pro výzkum mořských živočichů, v Basileji v Institute for Immunology a také jako specialista hematolog-imunolog v univerzitní nemocnici v angolské Luandě. Od r.1990 se jako řešitel a spoluřešitel podílel na 19 grantových projektech. Dr. Šíma je členem českých i mezinárodních vědeckých společností. Dr. Šíma je autorem nebo spoluautorem několika monografií a více jak dvou set vědeckých publikací. Překládá též odborné texty z ruštiny a angličtiny.

Nezabýval se však pouze vědou, ale věnoval se také vodnímu záchranářství. Od roku 1968 byl instruktorem Vodní záchraně služby Českého červeného kříže a v letech 1988–1990 byl jejím prezidentem.

Stále se věnuje odborné pedagogické činnosti a popularizaci vědy i záchranářství.

Dr. Šíma je nositelem Medaile J. E. Purkyně za rozvoj biologických věd. Od časopisu Živa obdržel Cenu Antonína Friče za sérii odborných článků.

Milý Petře, přejeme stále zdraví, pohodu a dost elánu pro Tvou další činnost.

Předseda Společnosti a Česká imunologická společnost

Za Jiřinkou Bártovou....

Velmi nás zarmoutila neuvěřitelná zpráva, že nás 3. prosince 2022 náhle opustila RNDr. Jiřina Bártová, CSc. Jiřina se narodila 25. října 1941 v Praze jako dcera živnostníka a tento původ jí znemožnil dostat se po absolvování gymnázia na vysokou školu. Nastoupila proto do geologického průzkumu, kde pracovala několik let jako pomocná dělnice. Zde poznala svého budoucího manžela, geofyzika RNDr. Viléma Bártu, jejich rodinu pak obohatily dvě děti, synové Lukáš a Marek. Teprve po několika letech jí bylo umožněno, aby dálkově vystudovala Přírodovědeckou fakultu UK (diplomová magisterská práce: „Transplantace zubních zárodků myši“). Po promoci v roce 1972 nastoupila jako výzkumný pracovník do laboratoře Výzkumného ústavu stomatologického v Praze (součást 1. lékařské fakulty UK), kde pracovala až do svého odchodu do důchodu. Zde zavedla řadu imunologických metod, ale také prováděla vyšetření pacientů v rámci výzkumných projektů. Zabývala se onemocněními dutiny ústní, vztahem mezi parodontálními onemocněními a aterosklerózou a polymorfismy genů pro cytokiny. Podílela se rovněž na výuce studentů stomatologie a léta vyučovala na střední zdravotní škole. Jejím celoživotním mentorem a vzorem byl pan profesor Ctirad John – vedoucí Ústavu imunologie a mikrobiologie 1. lékařské fakulty UK. Během spolupráce s naší laboratoří v Mikrobiologickém ústavu AV ČR vypracovala svou disertaci („Imunologické mechanismy v patogeneze parodontitidy“), kterou v roce 1990 úspěšně obhájila (PhD).

Jiřina Bártová byla neuvěřitelně aktivní a úspěšná ve snaze propojovat lidi ve svém okolí. To se týkalo i imunologů. Po sametové revoluci se náhle otevřela možnost být v kontaktu se světem. Otevření hranic a svoboda pohybu při limitovaném financování vědy u nás (zavádění grantů) ji vedlo k nápadu organizovat přes Českou imunologickou společnost autobusové zájezdy na evropské imunologické konference. Zájemci z řad teoretických i klinických imunologů se přihlásili, Jiřinka sehnala levný autobus s řidičem, objednala co možná nejlevnější ubytování, manžel Jiřinky (Vilda) naplánoval trasu se zastávkami na zajímavých místech a vyjžděli jsme za přijatelné náklady. Nezapomenutelná byla jedna z prvních cest, která nám umožnila účast na Evropském imunologickém kongresu v roce 1994 v Barceloně. Bylo velmi teplé léto (autobus bez klimatizace), které jsme ocenili až po příjezdu do Barcelony: ubytování jsme totiž měli objednané v levných bungalovech v kempu na břehu moře. Lépe situovaní vědci ze západních zemí ubytovaní v barcelonských hotelech nám naše ubytování záviděli a někteří pak dokonce vyměnili účast na závěrečném slavnostním kongresovém večeru za plavání v moři a náš táborák v kempu. Společné zážitky tak spojily imunology různých národů i názorů. Během svého několikaletého členství ve výboru České imunologické společnosti přišla s návrhem udělovat jako nejvyšší ocenění České imunologické společnosti Granátový imunoglobulin. Vzhledem k rodinným vazbám a domu v Turnově tuto myšlenku také plně zrealizovala a vyjednala s firmou Granát, družstvo umělecké výroby v Turnově, výrobu tohoto krásného šperku, kterého si každý oceněný imunolog velmi váží.

Všichni budeme na Jiřinku vzpomínat s úctou a láskou, jakou si zaslouží jen málokdo z nás. Jiřina byla vybavena vlastnostmi, které vyplývaly z její pevné víry v Boha: obrovskou obětavostí, laskavostí, pohostinností, snahou pomoci a skromností.

Jiřinko, jménem všech imunologů Ti děkujeme za to, že jsi byla mezi námi a s námi, a slibujeme, že na Tebe nezapomeneme!

Helena Tlaskařová a Štěpán Podzimek

Za profesorom MUDr. Jánom Štefanovičom, DrSc.

Nedávno, 19. novembra 2022, oslávil prof. MUDr. Ján Štefanovič, DrSc., akademik SAV člen-korešpondent Československej akadémie vied, svoje deväťdesiate štvrté narodeniny. Ani nie o mesiac sa však jeho čas naplnil a 7. decembra 2022 nás významný slovenský pedagóg, vedec, mikrobiológ a imunológ navždy opustil.

Profesor Ján Štefanovič sa narodil v Moravskom Lieskovom 19. novembra 1928. Maturoval na gymnáziu v Banskej Bystrici (1948) a ďalej študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského (LFUK) v Bratislave, kde promoval v roku 1953. S touto fakultou ostala spojená aj celá jeho ďalšia profesionálna dráha, veď už ešte pred promóciou začal pracovať na jej Ústave chémie.

Imunológia sa na LFUK vo svojich počiatkoch rozvíjala na Ústave mikrobiológie UK, ktorý bol v tom čase súčasťou Katedry patologickej anatómie LFUK a viedol ho MUDr. R. Sónak. Ústav mikrobiológie ostal verný imunológii aj po jeho odchode (1958) a to aj napriek tomu, že sa zlúčil s Ústavom epidemiológie. V roku 1961 sa pracovisko rozdelilo a vznikla Katedra mikrobiológie a imunológie, ktorého vedúcim sa stal prof. J. Štefanovič (vtedy ešte docent) a bol prednostom tejto katedry, neskôr premenovanej na Katedru lekárskej mikrobiológie a imunológie. Osud chcel, aby prof. Štefanovič rozvíjal dva odbory – mikrobiológiu a imunológiu. Kým mikrobiológia bola už etablovaným vedným odborom, imunológia sa začala len postupne rozvíjať v jej lone a prof. Štefanovič bol ten, ktorý ju na LFUK začal rozvíjať ako prvý. Ako začínajúci asistent absolvoval študijný pobyt na Imunologickom oddelení Mikrobiologického ústavu Československej akadémie vied (ČSAV) v Prahe, vedenom vtedy prof. MUDr. Jaroslavom Šterzlom, DrSc. a stal sa interným ašpirantom tohto ústavu. Dynamická atmosféra tohto svetovo uznávaného pracoviska nadchla mladého doktora Štefanoviča práve pre imunológiu. Ako začínajúci imunológ absolvoval neskôr študijný pobyt v Pasteurovom ústave v Paríži na oddelení vedenom popredným francúzskym imunológom, prof. P. Grabarom. Nasledovali ďalšie vedecké stáže vo Veľkej Británii, Dánsku a Švédsku, kde mal možnosť pracovať na špičkových vedeckých pracoviskách a získať početné medzinárodné kontakty. Systematicky budoval predovšetkým úzke vzťahy s významnými českými imunológmi a mikrobiológmi. Práve tieto mu neskôr poskytli nadhľad a umožnili širokú orientáciu v rýchlo a komplexne sa rozvíjajúcej imunológii. Po prevzatí vedenia samostatného Ústavu mikrobiológie a imunológie LFUK v roku 1961 postupne vytvoril tím mimoriadne schopných spolupracovníkov. S ich pomocou rozšíril a upevnil medzinárodné kontakty a súčasne vybuďoval na pracovisku samostatné úseky orientované na imunochémiu, celulárnu a humorálnu prirodzenú imunitu a transplantačnú imunológiu. Rozmach imunológie na katedre viedol k potrebe vytvorenia samostatného Imunologického ústavu, čo sa prof. Štefanovičovi podarilo v roku 1981 kedy vznikol samostatný Ústavu imunológie Univerzity Komenského.

Vedecká orientácia prof. Štefanoviča sa spočiatku sústreďovala predovšetkým na imunochémiu a jeho prvé úspešné práce súviseli so zahraničnými stážami na popredných svetových pracoviskách. Boli venované katepsínom a degradačným procesom študovaným na králičích lymfocytoch a makrofágoch. S budovaním vedecko-výskumnej bázy Katedry mikrobiológie a imunológie LFUK sa postupne jeho vedecká profilácia rozšírila o fagocytózu, fagocytové funkcie séra, komplement, enzýmové systémy séra a napokon aj o transplantačnú imunológiu. Ako vedecká osobnosť participoval na početných výskumných projektoch. Ním vedené pracovisko koordinovalo výskum v oblasti prirodzenej imunity v celom bývalom Československu a vedecká činnosť prerastala aj do početných spoluprác s inými klinickými odbormi, kam sa nové poznatky imunológie a mikrobiológie postupne prakticky premietali. Publikáčnú činnosť prof. Štefanoviča možno vyčíslieť len ťažko, svedčí o nej takmer 400 vedeckých a odborných publikácií a nespočítateľný počet prednášok.

Kandidátsku dizertačnú prácu na tému „Účasť proteolytických enzýmov a séra v imunitných pochodoch organizmu“ obhájil v roku 1960, v roku 1961 habilitoval v odbore lekárska mikrobiológia a imunológia a v roku 1971 bol menovaný za profesora. Doktorskú dizertačnú prácu „Imunologické aspekty degradačných systémov organizmu“ obhájil v roku 1982. V roku 1987 sa stal akademikom SAV a od roku 1988 aj členom-korešpondentom ČSAV. Ako pedagóg bol prof. Štefanovič vždy vynikajúcim prednášateľom, ktorý dokázal nadchnúť svojich poslucháčov, alebo upútať ich vtipnou poznámkou, ktorá sa nezmazateľne vryla do pamäti jeho poslucháčov. Bol tiež tolerantným, trpezlivým a veľkorysým examinátorom. Významne sa podieľal na založení dcérskeho Ústavu mikrobiológie a imunológie Jesseniovej Lekárskej fakulty UK v Martine v roku 1969 a imunológiu v začiatkoch výučby tohto odboru systematicky prednášal aj poslucháčom Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Jeho meno sa spája s viac ako 20 knižnými publikáciami a učebnými textami z lekárskej mikrobiológie a imunológie. Odbornú prácu a úsilie spojené s budovaním imunológie na Slovensku si nemožno predstaviť oddelene od množstva spoločenských aktivít, ktoré bolo potrebné na dosiahnutie ambiciózných cieľov realizovať. Takmer 30 rokov, nepretržite od roku 1961 až do roku 1990, viedol prof. Štefanovič Katedru mikrobiológie a imunológie LFUK v Bratislave. Od založenia Subkatedry klinickej imunológie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v Bratislave (dnes SZU) v roku 1972 bol dlhé roky jej vedúcim. Po založení Imunologického ústavu Univerzity Komenského v roku 1981 až do jeho zlúčenia s Katedrou imunológie LFUK v roku 1990 viedol aj toto výskumné pracovisko. V rokoch 1963 – 1965 bol prodekanom LFUK a v rokoch 1974–1978 prorektorom Univerzity Komenského. Po dlhú dobu pôsobil aj ako hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva pre lekársku imunológiu.

Popri vlastnom raste venoval profesor Štefanovič osobitnú pozornosť odbornému rastu svojich spolupracovníkov. Na pracoviskách, ktoré viedol, obhájili postupne 32 pracovníci kandidátske a 5 doktorské dizertačné práce. Pod jeho vedením postupne v odbore habilitovalo 8 z jeho spolupracovníkov a žiakov, z ktorých štyria sa neskôr stali profesormi. Prof. Štefanovič cieľavedome propagoval odbor aj medzi študentmi a aktívne podporoval študentskú vedeckú činnosť. Na katedre, ktorú viedol, pracovalo vždy viacero študentov v rámci študentskej vedeckej a odbornej činnosti. Mnohí z nich ostali vedeckej práci a odboru verní aj po promócií. Nemožno obísť ani jeho pôsobenie v redakčných radách viacerých odborných časopisov, bol členom početných komisií SAV a ČSAV a členom komisie pre ohajoby kandidátskych a doktorských dizertačných prác.

Akademik Štefanovič sa nezamazateľne zapísal do historických análov ako zakladateľ oficiálnej Československej imunologickej spoločnosti. Prvé špecializované centrá výskumu v bývalom Československu sa vytvárali v ústavoch lekárskej mikrobiológie na Karlovej univerzite v Prahe, Plzni a Hradci Králové, na Masarykovej univerzite v Brne, na Palackého univerzite v Olomouci, na Komenského univerzite v Bratislave a Šafárikovej univerzite v Košiciach. Imunologickú činnosť v týchto strediskách ďalej rozširovali výskumné ústavy, predovšetkým tie, ktoré patrili rezortu Ministerstva zdravotníctva, ale najvýznamnejšie v centrách imunológie Československej akadémie vied (ČSAV). Postupne imunológovia v Československu pociťovali naliehavú potrebu vzájomných kontaktov a spolupráce, koordinácie výskumu, výučby a postgraduálneho vzdelávania, čo by mala zaisťovať odborná spoločnosť. Vznik samostatnej imunologickej spoločnosti však v tej dobe komunistické vedenie nepovolilo. Pretože nebolo možné zriadiť samostatnú imunologickú spoločnosť, rozhodlo sa pokúsiť sa o zriadenie nezávislej Imunologickej sekcie v rámci Československej biologickej spoločnosti. Táto sekcia bola napokon skutočne ustanovená v apríli 1973. V roku 1986 sa začala politická klíma uvoľňovať, čo umožnilo konečne získať súhlas k ustanoveniu Československej imunologickej spoločnosti, ktorá sa následne stala členom IUIS (International Union of Immunological Societies) ako aj EFIS (European Federation of Immunological Societies). Táto novo zriadená spoločnosť si zvolila za svojho prvého predsedu práve prof. Jána Štefanoviča, čo už samé o sebe vyjadruje jeho kvality, úctu a uznanie, ktoré v spoločnosti požíval.

Aj keď vedecko-odborná činnosť a meno profesora Jána Štefanoviča sa najčastejšie spája s imunológiou, treba pripomenúť, že ako pedagóg, vedec a odborník, prof. Štefanovič vždy bol, a aj ostal mikrobiológom. Ešte na začiatku jeho, predovšetkým imunologicky orientovanej vedeckej kariéry, venoval sa aj problematike streptokokových infekcií a v rámci nich najmä diagnostike sekundárnych, čo si vtedy

aktuálne vynútila spoločenská požiadavka. Neskôr to bola problematika baktériových infekcií urogenitálneho traktu, štúdium gramnegatívnych nefermentujúcich baktérií ako vyvolávateľov závažných chorôb a problematika infekcií spôsobených stafylokokmi. Prof. Štefanovič takmer 30 rokov odborne garantoval činnosť diagnostického Mikrobiologického oddelenia Katedry mikrobiológie a imunológie LFUK a viac ako 20 rokov externe viedol diagnostické Mikrobiologické oddelenie Štátneho ústavu národného zdravia. V rokoch 1988–1990 viedol Katedru lekárskej mikrobiológie Slovenskej postgraduálnej akadémie medicíny. Na poli mikrobiológie profesor Štefanovič aktívne pôsobil v Mikrobiologicko-epidemiologickej spoločnosti Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS). Požíval mimoriadnu úctu a mal nezastupiteľné miesto v radoch Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie SLS a Sekcie klinickej mikrobiológie Slovenskej lekárskej komory (SLK).

Odborná, vedecká, pedagogická a aj spoločenská činnosť prof. Štefanoviča bola vždy vnímaná pozitívne a bola opakovane aj vysoko ohodnotená. Popri početných oceneniach odborných spoločností bol nositeľom Medaily J.E. Purkyně (1973), štátneho vyznamenania Za vynikajúcu prácu (1978), Ceny ministra zdravotníctva SSR (1979), Národnej ceny (1984), Radu práce (1988) a od r. 2008 aj Radu Ľudovíta Štúra I. triedy. Jeho prácu ocenila aj SLK, keď z rúk jej prezidenta, prof. MUDr. Petra Krištúfka, CSc., prebral medailu vydanú ako pripomienku na založenie Spoločnosti lekársko-slovenskej v Pešti. Podobne bola jeho celoživotná práca ocenená jeho uvedením do Dvorany slávy slovenskej medicíny Slovenskej lekárskej spoločnosti v roku 2014.

Oficiálny odchod prof. Štefanoviča do dôchodku v roku 1991 si mnohí ani neuvedomili. Oslobodenie od nie vždy vítaných úloh a povinností mu otvorilo nový priestor pre tvorivú prácu. Spriatelil sa s modernými informačnými technológiami a tie mu umožnili vnoriť sa s novou energiou do tokov najnovších vedeckých informácií. Popri tom sa ochotne zúčastňoval na vedeckých konferenciách, pôsobil ako odborný konzultant a prispieval do odborných časopisov. Neúnavne sa venoval zostavovaniu ďalších a ďalších monografických spisov. Mnohým, ktorí v dnešnej hektickej dobe už strácame prehľad v rozširujúcich sa odboroch, v utriedenej podobe sprostredkoval najmodernejšie poznatky z oblasti starnutia a imunity, upresnil význam mikroorganizmov pre prirodzenú imunitu alebo nám priblížil najnovšie pohľady na úlohu mikroorganizmov pri vzniku chorôb, ktoré postihujú človeka. S čitateľmi sa popri tom nenápadne delil aj o svoje úvahy o vede, o jej poslaní, či o základných etických princípoch vedy a medicíny. Monografia „Lexikón bakteriológie“, či spis „Mikroorganizmy človeka v zdraví a chorobe“ boli určené do rúk všetkých lekárov na Slovensku a predstavovali jedinečný spôsob, ako priblížiť najmodernejšie poznatky imunológie a klinickej mikrobiológie lekárovi v praxi. Je obdivuhodné, ako aj v svojom pokročilom veku si dokázal zachovať životnú sviežosť. Veď viesť napr. klub „Sapiencia“, čo robil viaceré roky, je tiež odrazom jeho vitality, komunikácie a snahy posúvať veci v rámci svojich možností čoraz ďalej.

Všetci, ktorí sme mali možnosť počas väčšej, či menšej časti svojej životnej púte spojiť vlastné kroky s krokmi prof. Štefanoviča, vnímame jeho odchod ako nenahraditeľnú stratu. Stratu človeka, ktorý ovplyvňoval a formoval profesionálny vývoj a osud mnohých svojich spolupútnikov a delil sa s nimi o veľkosť a hĺbku ľudského poznania. V mene členov imunologickej a mikrobiologickej obce, ale aj celých generácií lekárov i nelekárov na Slovensku, chceme sa mu preto poďakovať za jeho nadšenie, zápal, inšpirujúcu prácu a neúnavnosť, ktoré venoval v prospech rozvoja odborov lekárskej mikrobiológie a imunológie, ale aj modernej medicíny vôbec.

Akademik prof. MUDr. Ján Štefanovič odpočíva vo svojej rodnej obci, v Moravskom Lieskovom.

*Milan Buc, Milan Nikš a Juraj Hanzen
Bratislava, január 2023*